

LAPSEN ELATUS SOPIMUKSEN LAADINTAAN TARKOITETUT OHJEET LAPIN HYVINVOINTIALUEELLA

JOHDANTO

Hyvinvointialueen perheoikeudellisten palveluiden työntekijät neuvovat ja ohjaavat vanhempia elatussopimuksesta neuvoteltaessa, kirjaavat vanhempien tekemän sopimuksen ja käyttävät harkintavaltaansa elatussopimuksen vahvistamisessa. Elatussopimuksen laadinnassa noudatetaan lakia lapsen elatuksesta ja oikeusministeriön ohjetta lapsen elatusavun suuruuden arvioimisesta. Nämä ohjeet täydentävät oikeusministeriön ohjetta ja ne on laadittu yhdenmukaistamaan elatussopimusten laadintaa Lapin hyvinvointialueella. Tavoitteena on toiminnan läpinäkyvyys ja ennakoitavuus sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus ja tasapuolinen kohtelu. Viranomaisen toimintaan sisältyy harkintavaltaa, johon sisältyviä riskejä voidaan hallita tuomalla harkinnan tilanteita esille. Sopimuksen vahvistavan työntekijän tulee kaikissa tomissaan huomioida ensisijaisesti lapsen edun toteutuminen.

Ohjeissa käsitellään tuloihin, varallisuuteen ja menoihin liittyviä erityiskysymyksiä, otetaan kantaa elatuskyvyn arviointiin sekä sopimusten pituuteen ja porrasteisuuteen. Ohjeissa kuvataan sopimusprosessi elatusapuasian vireille tulosta elatussopimuksen vahvistamiseen. Ohjeissa annetaan neuvoja myös hyvinvointialueen sijoittaman lapsen elatussopimuksen laatimiseen. Ohjeita päivitetään huomioiden muuttuva lainsäädäntö, valtakunnalliset ohjeistukset ja saatu asiakas- ja työntekijäpalaute. Elatusavun määrittämisestä vuoroasumistilanteissa oikeusministeriö on ohjeistanut erikseen.

Lainsäädäntö ja ohjeet: Laki lapsen elatuksesta 704/1975, elatustukilaki 580/2008, laki holhoustoimesta 442/1999, lastensuojelulaki 417/2007, laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 621/1999, oikeusministeriön ohjeet Lapsen elatusavun suuruuden arvioimiseksi 2007:2 ja Elatusapu vuoroasumistilanteessa 2023:24.

LAPSEN ELATUS

Vanhemmilla on velvollisuus elättää alaikäistä lastaan. Lapsella on oikeus riittävään elatukseen, joka kattaa lapsen kehitystason mukaisten aineellisten ja henkisten tarpeiden tyydyttämisen, lapsen tarvitseman hoidon ja koulutuksen sekä tästä aiheutuvat kustannukset.

Elatusapu on rahasumma, jonka vanhempi maksaa kerran kuukaudessa osallistuakseen lapsensa elatuksesta aiheutuviin kustannuksiin. Vanhempi voidaan velvoittaa suorittamaan lapselle elatusapua, jos

- hän ei muulla tavoin huolehdi lapsen elatuksesta
- lapsi ei pysyvästi asu hänen luonaan tai

- lapsi asuu vuorotellen hänen ja toisen vanhempansa tai muun huoltajansa luona.

Elatusavun suuruuden arvioimisen lähtökohtana on lapsen yksilöllinen elatuksen tarve. Oikeusministeriön ohjeen mukaan lapsen elatuksen tarpeeseen kuuluvat lapsen iän mukaiset yleiset kustannukset ja yksilöllisesti määräytyvät erityiset kustannukset. Yleisillä kustannuksilla tarkoitetaan mm. ravintoa, vaateista sekä tavanomaista harrastustoimintaa. Erityisiä kustannuksia ovat esimerkiksi päivähoitokulut, vakuutusmaksut, asumiskulut, erityiset terveydenhuoltomenot tai erityiset harrastuskulut. Lapsen elatuksen tarpeesta vähennetään lapsilisä ja lapsen saamat muut tulot.

Vanhemmat vastaavat lapsensa elatuksesta kykynsä mukaan. Oikeusministeriön ohjeen mukaan vanhemman elatuskyky määräytyy huomioitavien tulojen ja laskelmassa hyväksyttävien menojen erotuksena. Vanhempien elatuskykyä arvioitaessa huomioidaan heidän ikänsä, työkykynsä ja mahdollisuutensa osallistua ansiotyöhön, käytettävissä olevien varojen määrä sekä lakiin perustuva muu elatusvastuu. Elatusavun määrä perustuu lapsen tarpeisiin ja kummankin vanhemman elatuskykyyn.

Täytäntöönpanokelpoinen elatussopimus laaditaan oikeusministeriön vahvistaman kaavan mukaisesti ja lapsen hyvinvointialueen perheoikeudellisten palveluiden työntekijä vahvistaa sen. Vahvistettu sopimus on samalla tavoin täytäntöönpanokelpoinen kuin tuomioistuimen antama tuomio tai päätös.

Vanhempien keskenään sopimaa elatusapua, jota ei ole vahvistettu, ei voida ulosmitata. Myöskään lähivanhempi ei voi hakea Kelalta elatustukea elatusavun maksamisen laiminlyönnin perusteella.

ELATUS SOPIMUKSEN LAATIMINEN

Vireilletulo

Elatusasia tulee vireille, kun vanhempi ottaa yhteyttä hyvinvointialueensa perheoikeudellisiin palveluihin. Yhteydenotto Lapin hyvinvointialueella voi tapahtua puhelinajalla suullisesti tai digitaalisella yhteydenottolomakkeella kirjautumalla Virtu.fi-palveluun (myöh. Digipalvelu). Asian tultua vireille työntekijä tarkistaa lapsen ja perheen perhesuhteet ja osoitteet väestötietojärjestelmästä.

Sopimuksen teon kulku

Vanhemmat sopivat lapsen elatusavun suuruudesta. Työntekijä vahvistaa sopimuksen, mikäli arvioi sen olevan lapsen edun mukainen.

Vanhemmat voivat tehdä elatusapulaskelman Virtu.fi-palvelussa. Perheoikeudellisissa palveluissa laskelma voidaan laatia vanhempien suullisen ilmoituksen perusteella ilman kirjallisia tositteita, mikäli kumpikin vanhempi sitä toivoo. Mikäli on ilmeistä, että elatusvelvollisen vanhemman elatuskyky jää alle Kelan elatustuen, selvitetään ensin elatusvelvollisen tulotiedot, varallisuus ja tarvittaessa menotiedot. Elatusvelvollisella tarkoitetaan tässä yhteydessä vanhempaa, jonka luona lapsi ei asu. Tämä tilanne ei koske vuoroasumista.

Tositteet voi toimittaa digitaalisesti, postitse tai esittää työntekijälle neuvottelussa. Työntekijällä on hyvä olla riittävästi aikaa perehtyä tositteisiin.

Laskelma voidaan lähettää vanhemmille digitaalisesti tarkistettavaksi ennen neuvottelua, jos vanhemmat ovat toimittaneet tiedot ennen neuvottelua. Tätä varten tulee olla vanhemman digipalveluissa tekemä yhteydenotto. Laskelmaan tutustuminen auttaa vanhempia valmistautumaan neuvotteluun. Laskelma on salassa pidettävä tieto, jota koskee hyväksikäyttökielto muussa asiayhteydessä. Laskelman lähettämisen yhteydessä voidaan vanhemmille antaa aikavaraus neuvotteluun. Neuvottelu tapahtuu toimistotapaamisella tai Teams-videoneuvotteluna digipalvelun välityksellä.

Työntekijä kirjaa sopimuksen sopimuslomakkeelle ja vanhemmat allekirjoittavat sen. Sopimus voidaan myös lähettää toiselle paikkakunnalle vanhemman allekirjoitettavaksi.

Jos toiseen vanhempaan ei saada yhteyttä puhelimitse, lähetetään hänelle aikavaraus kansalaisen asiointitilille, kirjeitse tai tekstiviestillä. Jos vanhempi ei tule varatulle ajalle, päätetään asian käsittely ja tästä lähetetään kirje kummallekin vanhemmalle.

Mikäli vanhemmat eivät pääse sopimukseen lapsen elatuksesta, ohjataan lapsen edustaja hakemaan oikeusteitse elatusapua lapselle.

Virka-apupyyntö toiselle hyvinvointialueelle

Kun elatusvelvollinen vanhempi asuu Lapin hyvinvointialueen ulkopuolella, pyydetään hänen hyvinvointialueensa perheoikeudellisista palveluista virka-apua elatusvelvollisen elatuskyvyn selvittämiseksi. Pyyntö mukana lähetetään elatusapulaskelma sisältäen tiedot lapsen elatuksen tarpeesta ja lapsen kanssa asuvan vanhemman taloudellisesta tilanteesta. Laskelmaa pyydetään täydentämään elatusvelvollisen vanhemman hyvinvointialueella hänen tiedoillaan. Virka-apupyyntöön sisällytetään pyyntö elatusvelvollisen vanhemman allekirjoittamasta sopimusesityksestä.

Mikäli elatussopimus vahvistetaan Lapin hyvinvointialueella, eri hyvinvointialueilla asuvien kummankin vanhemman elatuskyky voidaan selvittää ja sopimus laatia

Lapin hyvinvointialueella, mikäli vanhemmat sitä toivovat ja se työntekijän arvion mukaan on mahdollista. Tällöin valmiiksi neuvoteltu sopimus lähetetään allekirjoitettavaksi ensin elatusvelvollisen vanhemman hyvinvointialueelle.

Mikäli lapsi asuu toisella hyvinvointialueella ja elatusvelvollinen vanhempi laittaa asian vireille Lapin hyvinvointialueella, lähetetään elatusvelvollista vanhempaa koskeva laskelma lapsen hyvinvointialueelle. Jos elatusvelvollisen vanhemman elatuskyky on alle Kelan elatustuen, laaditaan vanhemman esitys elatussopimukseksi ja lähetetään se lapsen hyvinvointialueelle jatkokäsittelyä varten.

Tulot ja varallisuus laskelmassa

Vanhemman käytettävissä olevat varat huomioidaan elatuskykyä arvioitaessa niiltä osin kuin ne eivät kuulu perusturvaan. Perusturvaan luetaan kohtuullisen arvoinen omassa käytössä oleva asuinkiinteistö, tavanomainen asuinirtaimisto ja työvälineet. Muu varallisuus voidaan ottaa huomioon kohtuullisena laskennallisena lisäyksenä.

Metsävarallisuuden huomioimisessa voidaan noudattaa verohallinnon päätöstä metsän keskimääräisestä, kuntakohtaisesta tuotosta.

Vanhemman oman harkinnan varaan jää, myykö hän omaisuuttaan vai tinkiikö hän omista elinkustannuksistaan.

Sijoitusasunnon vuokratulo huomioidaan verotuspäätöksen mukaisesti. Vanhempi toimittaa kopion sijoitusasunnon vuokrasopimuksesta.

Porotalouden tulot lasketaan poronhoitajan porotalouden tuloslaskelman (POMU) ja verotuspäätöksen perusteella.

Vanhemman tulona otetaan huomioon pääsääntöisesti myös ulosmitattu osuus. Elatusvelvollista vanhempaa neuvotaan toimittamaan vahvistettu elatussopimus ulosottoviranomaiselle.

Laskelmassa huomioitavia menoja

Asumismenoina huomioidaan vain vakituisen asuinpaikan kustannukset. Kustannukset ilmoitetaan kuukausikohtaisesti. Asumismenoina (vuokra, asunto- ja remonttilainan lyhennys, lainan korot) huomioidaan kohtuulliset, paikkakunnalla yleisesti vallitsevat asumiskustannukset. Lisäksi huomioidaan erikseen asumiseen liittyvät välttämättömät menot (sähkö, lämmitys, vesi, jätehuolto, kiinteistövero, tontinvuokra, kiinteistö- ja irtaimistovakuutus). Lämmityskustannukset arvioidaan kuukausikohtaisesti, vuodenaikavaihtelu huomioiden vanhemman toimittamien tositteiden mukaan. Ns. ylisuuret asumiskustannukset eivät saa johtaa siihen, että elatusavun määrä jäisi alle elatustuen.

Erityisestä syystä asumismenoja voidaan huomioida enemmän. Perusteltuja syitä ovat mm

- lapset jäävät asumaan vanhemman kanssa vanhempien entiseen yhteiseen asuntoon
- tapaavan vanhemman osalta lapsen aiheuttama tilantarve (sopimus laajasta luonapidosta)
- tapaava vanhempi jää asumaan vanhempien entiseen yhteiseen kotiin ja ositus/velkojen järjestely on kesken, määräaikaisesti enintään 6 kk. Ensisijaisesti ohjataan käyttämään lainojen lyhennysvapaata.
- edullisempaan asuntoon muuttaminen aiheuttaisi lisäkuluja toisaalla esim. pidentynyt työ- tai päivähoitomatkka; tai muutto lapsen sosiaalisten suhteiden kannalta ei ole eduksi.
- vuoroasuminen

Lapsen ja vanhemman tapaamiskustannukset huomioidaan vuositasolla kuukausikohtaisesti ja noudattaen oikeusministeriön ohjetta omavastuusta ja enimmäismäärästä. Vahvistetun tapaamissopimuksen perusteella pienituloisella vanhemmalla on mahdollisuus hakea Kelalta toimeentulotukea toteutuneisiin lapsen tapaamiskustannuksiin.

Työmatkakustannusten huomioimisessa käytetään oikeusministeriön ohjeen mukaista laskentakaavaa. Mikäli vanhempi osallistuu kimppekyytiin, huomioidaan osuus kustannuksista. Vanhempi toimittaa päätöksen veroprosentin suuruudesta ja sen perusteista.

Elatusavun suuruuden arviointi

Laskelman osoittama elatusapu toimii neuvottelun pohjana. Oikeusministeriön ohjeen mukaan lopuksi on vielä harkittava, onko ohjeen mukaan laskettu elatusapu yksittäistapauksessa kohtuullinen. Esim. jos vanhempi maksaa velkaa, joka on otettu yhteiselämän aikana vanhempien yhteisesti sopimana perheen elatukseen eikä tätä ole huomioitu osituksessa, voidaan kustannus huomioida viimekätisessä kohtuullisuusarvioinnissa. Ensisijaisesti vanhemman tulee kuitenkin pyrkiä neuvottelemaan velkojan kanssa velan takaisinmaksun kohtuullistamisesta siten, että se ei heikennä elatuskykyä. Muissa tilanteissa vanhempi ohjataan talous- ja velkaneuvontaan.

Vanhemmat ovat voineet sopia keskenään, että elatusvelvollinen maksaa tiettyjä lapsen kuluja, esim. puhelin-, vakuutus-, harrastus ja -lääkemenot. Nämä voidaan huomioida elatusavun määrästä neuvoteltaessa ja asiasta voidaan kirjata elatussopimukseen. Elatussopimuksen vahvistamisen jälkeen vanhempi ei voi yksipuolisesti vähentää maksamiaan kustannuksia kuukausittaisesta elatusavusta, ellei lähivanhempi siihen erikseen suostu. Lapsen luonapitokustannukset vähentävät elatusavun määrää, kun yöpymisiä on keskimäärin vähintään 7 kuukaudessa

(luonapitovähennys). Elatussopimukseen voidaan tehdä merkintä, että luonapitovähennys on huomioitu elatusavun määrässä.

Jos elatusapua maksavalla vanhemmalla ei ole lainkaan elatuskykyä, kirjataan ns. 0-sopimukseen ”elatusapua ei ole vahvistettu maksettavaksi elatusvelvollisen puutteellisen elatuskyvyn vuoksi”. Jos vanhemmalla on elatuskykyä, mutta se jää alle Kelan elatustuen, sopimukseen kirjataan ”elatusapu on vahvistettu maksettavaksi täysimääräistä elatustukea pienempänä elatusvelvollisen puutteellisen elatuskyvyn vuoksi”. Lisäksi sopimukseen kirjataan ns. tarkistusehto, jossa korostetaan elatusvelvollisen velvollisuutta ilmoittaa taloudellisessa tilanteessaan tapahtuneista muutoksista.

Kun elatusvelvollisen elatuskyky/lapsi ylittää Kelan elatustuen määrän, elatusavun suuruus perustuu vanhempien keskinäiseen elatuskykyyn. Tällöin elatusapu voi olla Kelan elatustukea pienempi eikä oikeutta elatustukeen ole.

Myös vuoroasumistilanteessa vanhempien tulisi sopia lapsen elatuksesta. Sopimus voidaan vahvistaa perheoikeudellisissa palveluissa. Jos toisella vanhemmalla on parempi elatuskyky, hän voi maksaa elatusapua toiselle vanhemmalle lapsen elatuksen turvaamiseksi tämän vanhemman luona. Vanhemmat voivat myös sopia lapsen erityisten menojen kustantamisesta elatuskykyjensä mukaan.

Elatussopimuksen pituus

Mikäli vanhempien taloudellinen tilanne on vakaa ja vanhempien yhteenlaskettu elatuskyky riittää kattamaan lapsen elatuksen tarpeen, voidaan elatusapu vahvistaa siihen saakka, kunnes lapsi täyttää 18 vuotta. Elatussopimus voidaan vahvistaa myös määräaikaaisesti.

Kun arvioidaan sopimuksen pituutta työttömyyden perusteella, otetaan huomioon työttömyyden syyt, kesto ja muut taustalla olevat tekijät.

Jos vanhemman elatuskyky on pysyvästi tai pitkäaikaisesti puutteellinen esim. työkyvyttömyyden, kausi-, osa-aika- tai matalapalkkatyön takia, voidaan sopimus vahvistaa lapsen täysi-ikäisyyteen saakka tai siihen asti, kun elatuskyvyn arvioidaan pysyvän muuttumattomana.

Mikäli vanhempi on palaamassa työelämään esim. hoitovapaan, työttömyyden tai opiskelun jälkeen ja tämä aiheuttaa muutoksen elatusavun määrään, tämä muutos voidaan ennakoida elatusavun määrässä. Sopimukseen merkitään eri elatusapujen määrät ja voimassaoloajat aikajärjestyksessä.

Vahvistava työntekijä päättää tapauskohtaisesti, kuinka pitkän sopimuksen hän voi vahvistaa kulloisessakin tilanteessa.

Vahvistaminen

Lapsen hyvinvointialueen perheoikeudellisten palveluiden työntekijä vahvistaa lasta koskevat elatussopimukset. Vanhemmat voivat toimittaa myös oikeusaputoimistossa, lakiasiantoimistossa tai asianajotoimistossa neuvotellut elatussopimukset lastenvalvojan vahvistettavaksi. Elatussopimusta vahvistettaessa huomioidaan elatusapulain asettamat vaatimukset. Mikäli muualla laadittu sopimus ei täytä lain vaatimuksia, se voidaan kirjata täydennettynä perheoikeudellisissa palveluissa. Sopimuksessa tulee olla kaikkien asianosaisten alkuperäiset allekirjoitukset.

Vanhemmat voivat sopia elatusavun määräksi elatusapulaskelmasta poikkeavan summan. Sopimus voidaan kuitenkin jättää vahvistamatta, mikäli näin sovitun elatusavun seurauksena lapsi on vaarassa jäädä vaille riittävää elatusta. Sopimus, jossa lapsen edustaja luopuu lapsen oikeudesta saada elatusapua vastaisuudessa, on mitätön.

Vahvistetun sopimuksen mukana toimitetaan vanhemmille taulukko, johon vanhemmat voivat merkitä lakimääräiset indeksikorotukset. Perheoikeudelliset palvelut neuvovat asiassa.

Elatussopimuksen muuttaminen

Vahvistettua elatusapua voidaan arvioida uudelleen, jos lapsen tai vanhemman olosuhteet muuttuvat oleellisesti ja pitkäkestoisesti. Mikäli elatusapuun tulisi yli 2 kk:n kestävä +/- 15 %:n muutos, elatusapua voidaan muuttaa lastenvalvojan vahvistamalla sopimuksella, jos molemmat vanhemmat siihen suostuvat. Sopimuksen muuttaminen ei saa johtaa lapsen elatuksen vaarantumiseen eikä elatusvelvollisen kannalta kohtuuttomaan tilanteeseen.

Mikäli muutos on määräaikainen esim. vanhemman lomautuksesta tai vanhempain vapaasta johtuen, aiempi sopimus astuu voimaan määräaikaisen muutossopimuksen päätyttyä. Tästä sopimusehdosta tehdään yksilöity merkintä elatussopimuksen lisätietoja-osioon. Jos kyseessä on lyhytaikainen maksukyvyttömyys eikä muutossopimusta ole vahvistettu, lähivanhempi voi hakea Kelalta elatustukea tälle ajalle. Elatusvelvollinen voi hakea Kelalta maksuvapautusta elatusapuvälästä. Kela julkaisee maksuvapautuksen tulorajat ja muut ehdot nettisivuillaan.

Hyvinvointialueen sijoittaman lapsen turvaaminen

Molempien vanhempien elatusvelvollisuus jatkuu myös lapsen lastensuojelulain mukaisen sijoituksen aikana. Jos lapsella on voimassa oleva elatussopimus, se jatkuu sinällään. Hyvinvointialue voi periä ja nostaa lapselle tulevat elatusavut siltä ajalta, jolloin lapsi saa perhehoitoa tai laitoshuoltoa taikka asumispalveluja sekä käyttää ne perhehoidosta, laitoshuollosta tai asumispalveluista aiheutuvien

kustannusten korvaamiseksi (asiakasmaksulaki 734/1992 7 §). Elatusapu on lapsen tuloa, josta 40 % kerryttää lapsen itsenäistymisvaroja. Koska elatusvelvollisuus koskee molempia vanhempia, laaditaan elatussopimus kummankin vanhemman kanssa erikseen (laki lapsen elatuksesta 4 §).

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä antaa asiassa toimeksiannon perheoikeudellisiin palveluihin (lomake ammattilaisen käyttöön). Sosiaalityöntekijä keskustelee asiasta vanhempien kanssa ennen toimeksiantoa. Lomake sisältää perustiedot lapsesta ja vanhemmista ja lapsen sijoituksen/elatussopimuksen alkamisajankohdasta sekä lapsen sijaishuoltoapaikan yhteystiedot lapsen ollessa yli 14-vuotias.

Saatuun toimeksiannon lastensuojelulta perheoikeudellisissa palveluissa varataan aika vanhemmille. Samalla käyntikerralla voidaan hakea edunvalvojan sijainen (yleinen edunvalvoja), arvioida elatuskyky ja vanhempi voi allekirjoittaa esityksensä lapsen elatussopimukseksi.

Vanhempien elatuskyky selvitetään tavanomaiseen tapaan. Vanhempien maksamat yhteenlasketut elatusavut eivät kuitenkaan voi ylittää lapsen elatuksen tarvetta (yleiset elinkustannukset).

Lapsen huoltaja voi edustaa lasta silloin, kun vastapuolena on lapsen toinen huoltaja, jos lapsi asuu jommankumman vanhempansa luona (laki lapsen elatuksesta 5 §). Kun lapsi ei asu kummankaan vanhemman luona, vanhemmat eivät voi edustaa lasta elatussopimuksessa. Tällaisia tilanteita varten huoltajien tulee hakea itselleen edunvalvojan sijainen edustamaan lasta elatusasiassa. Jos lapsella on kaksi tai useampi huoltajaa, jokaisen huoltajan on allekirjoitettava hakemus.

Edunvalvojan sijaista haetaan lapsen täysi-ikään asti, jotta edunvalvojan sijainen voi samalla päätöksellä edustaa lasta myöhemminkin mahdollisissa elatussopimuksen muutoksissa. Edunvalvojan sijaisen tehtävä on voimassa sen ajan, kun lapsi on sijoitettuna asumaan kodin ulkopuolelle.

Hakemuslomake on ladattavissa <https://dvv.fi/lomakkeet>. Hakemukseen sisällytetään pyyntö toimittaa päätös hakijan ohella asiaa hoitavalle työntekijälle (etunimi.sukunimi(at)lapha.fi) ja sähköpostiin perheoikeudelliset@lapha.fi. Huoltajien ja 15 vuotta täyttäneen lapsen allekirjoittama hakemuslomake toimitetaan Digi- ja väestötietoviraston holhoustoimen postiosoitteeseen. Lastensuojelun tai perheoikeudellisten palveluiden työntekijä avustaa tarvittaessa vanhempia lomakkeen täyttämässä ja toimittamisessa Digi- ja väestötietovirastoon. Lomakkeeseen sijaisen tehtäväksi kohtaan 4 voidaan kirjata esim. "Edunvalvojan sijaisen tehtävänä on edustaa lasta laki lapsen elatuksesta 5 §:n mukaisesti kaikissa lapsen elatusta koskevissa asioissa. Määräystä haetaan lapsen täysi-ikäisyyteen saakka" ja kohtaan 5 perustelut "Edunvalvojan ja päämiehen edut saattavat joutua

asiassa ristiriitaan, koska lapsi ei asu kummankaan vanhemman luona. Lapselle tehdään elatussopimus kummankin vanhemman kanssa. Vanhemmat eivät voi olla sekä elatusvelvollisen että lapsen edustajan roolissa.”

Kun edunvalvojan sijaisesta on tullut päätös, sopimus allekirjoitetaan ja vahvistetaan viiveettä. Allekirjoitettu ja vahvistettu elatussopimus lähetetään elatusvelvolliselle vanhemmalle, lapsen edustajalle (yleinen edunvalvoja) ja lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Yksi kappale arkistoidaan hyvinvointialueelle lapsen kotikuntaan. Lastensuojelu vastaa lapselle tulevan elatusavun ja –tuen perinnästä.

Mikäli vanhempaan ei saada yhteyttä tai hän kieltäytyy elatusasian hoitamisesta, perheoikeudelliset palvelut hakevat lapselle edunvalvojan sijaisen käräjäoikeudessa. Päätöksen tultua yleinen edunvalvoja hoitaa lapsen elatusasiaa ja tekee lapsen edustajana tarvittaessa elatusapukanteen oikeuteen.